

Kality – värre än vad vi kan fatta

RECENSION Kality. Vittnesmål från samvetsfångar.

Urpremiären på Södra Teatern av Riksteaterns föreställning **Kality** var en underlig och något smärtsam upplevelse. Namnet på föreställningen kommer av det fängelse i Etiopien där **Martin Schibbye** och **Johan Persson** satt inlåsta i 438 dagar. De hade begett sig på en reportageresa in i landet för att rapportera om Lundin Oils aktiviteter i området när de blev fängslade.

Inne i Kality träffade de många andra skribenter som satt där för att de varit kritiska mot regeringen eller för att de också helt enkelt bara skrivit. De där inne delade sina levnadsöden med varandra och berättade sina historier i hopp om att de på något vis skulle hitta ut och hamna, ja, kanske just hos oss.

På scenen läser de medverkande upp namnen på de personer som lämnat sina brev till världen utanför. Vi får ta del av deras liv före Kality och hur det var där inne under tiden som Martin Schibbye och Johan Persson var där. I slutet av föreställningen får vi också veta att för några fanns det också ett liv efteråt – i exil eller som fri.

Rummet är kallt och Martin Schibbye, **Angelica Radvolt** och **David Lenneman** sitter på var sin kontorsstol och läser upp vittnesmålen, skenrättegångarna, det förlorade hoppet, saknaden och frustrationen. Den fjärde medspelaren är en gäst, som kommer att skifta från gång till gång, denna föreställning är det journalisten **Camilla Kvartoft**.

Livet inne Kality beskrivs noggrant och det är naket, äckligt, kallt och brutalt. Översvämmade urinhinkar på golvet där man ska sova på möjliga madrasser, mörka celler som efter

tillräckligt lång tid ger ögonproblem och rum för förhör och tortyr. I många celler är fångarna så många och det är så trångt att det inte ens går att sträcka ut sig raklång. Sjuka människor, mängder av människor, de som gett upp och de som kämpar på trots allt i skiten.

Publiken ställs inför de grövsta kränkningar för till synes små handlingar. Ur ett större perspektiv verkar en del helt meningslöst och straffen helt oproportionerliga, det handlar om decennium av inlåsning för en småsak. Den djupa orättvisan vänds mot publiken. Frågorna hänger där i luften. Bryr du dig inte? Förstår du inte? Varför får det pågå? Det är värre än vad du egentligen vill fatta. Förstår du egentligen hur illa det är? Orkar du bry dig?

Det finns en ilska och vrede i föreställningen – orden är hårda och kantiga. Vi möts av citat som *“Det fria ordet är under attack”* och *“Tell the world I am a not a terrorist but a journalist working for the truth”*. Men det finns en balans ändå i texterna, en förståelse för den lilla människans vanmakt inför stora skeenden som verkar svåra att påverka. Det kan vara svårt ibland att möta andras lidande och jag ser och hör den verbala människans sätt att vilja nå fram. Kanske måste insikterna fördjupas på ett annat sätt en annan dag för att jag ska orka ta in allt. Men publiken erbjuds konkreta åtgärder, efteråt finns en utställning av Amnesty om deras arbete och några aktivister ger möjligheter för den som vill engagera sig mer.

Ur ilska kan det komma en hel del fruktbart och det finns en Kalitfond för den som vill skänka pengar för att hjälpa utsatta journalister. Blank Spot Project är också en plats för den som vill läsa mer om medborgarrättsfinansierad utrikesjournalistik där man täcker vita fläckar i världen. Jag vill också rekommendera boken *438 dagar – vår berättelse om storpolitik, vänskap och tiden som diktaturens fångar* för den som vill sätta sig in det hela ännu mer.

Text: Pebbles Karlsson Ambrose

*Bilden som föreställer Martin Schibbye, Angelica Radvolt,
David Lennemanär tagen av Maryam Barari*

[Turnéplan hittar du här.](#)

Läs mer:

[Journalistik är inte terrorism](#)

["Billigare än Thailand" –](#) reportage av Martin Schibbye i
SocialPolitik